

Čas očekávání

PhDr. Petr Nesvadba, CSc.

Ach, ta naše očekávání, bez nich by byl náš život pustý, ba zoufalý! Západní civilizace neúnavně cválá **kupředu**, nesena svými (ekonomickými, politickými, technologickými, kulturními a dalšími) očekáváními, jež jsou motorem trhu, politiky, výchovy, vzdělávání, sportu, ba i sexuality, a se samozřejmostí velebíme tuto neuhasínající zaměřenost do budoucna, **slibující** vymazat hříchy našeho včerejška i dneška.

Ale nejsou to zároveň naše neuspokojená očekávání, co nás každodenně **frustruje**? Nejsou zklamané naděje motorem i něčeho jiného, totiž rozpadu sociálních vztahů, bezuzdného konzumu, hypotéčních krizí, válek, ekologické devastace? Na masových mítincích, manifestacích, na sociálních sítích, ale i v psychologických poradnách a věznicích zaznívá zoufalství těch, jejichž očekávání nebyla (z rozličných důvodů) naplněna...

Věru, očekávání jsou naším rájem i peklem, radostí i smutkem. Jsou takovými našimi **mosty**: slibují, že to, co je (a bylo), jednou (nejlépe brzy) skončí a otevře se prostor něčeho nového – samozřejmě lepšího, rozumnějšího. Tato časovost lidské mysli je úžasná, ale i nebezpečná; umožňuje nám vyhledávat (a nacházet) alibi pro naše selhání, ale i pro případnou současnou pasivitu, umožňuje nám těšit se i bát, zdůvodnit si hrdinný vpád na bojiště i bezhlavý úprk, nářek i vítězný ryk, obětování statečných i vyznamenání nezúčastněných...

Nezapomínáme někdy na to, **co je nejvlastnějším příspěvkem křesťanství k „projektu Západu“**? Křesťanství nabízí totiž něco nesmírně podstatného: rozlišení **dlouhodobého očekávání** (druhého příchodu Kristova) a **krátkodobého očekávání** (střetů dobra se zlem dnes, zítra a pozítří). Setkání věčnosti s časností. Posvátného s profánním. A přesvědčivě ukazuje prioritu prvního, ale i skutečnost, že první se neobejde bez druhého - že křesťan nejen pokorně vyčkává, ale i bojuje. Když v modlitbě Páně říkáme: „Přijď království Tvé“, není to výzva k nečinnosti, okořeněná lamentací, že „Boží mlýny“ melou příliš laxe!

Jaká by tedy naše očekávání měla být? Předně, **neměla by být zaměřena jen na druhé**. Věru, náročná býváme na svět, přísným metrem měříváme slova i skutky jiných; **započneme však u sebe sama!** „Kdo jsem? Odkud kam kráčím? Co smím, co bych měl a co musím?“ Z odpovědí na tyto otázky tvoříme fundament svých očekávání.

Za druhé, **naše očekávání musejí sice začít u nás, ale nesmějí končit ani námi, ani druhými**. J. Vokoun v knize o Lutherovi připomíná: „Ospravedlnění není cílem samo o sobě („kroužím dál kolem sebe, jen s tím, že jsou mi odpuštěny hříchy, aleluja!“), ospravedlnění je opuštěním oběžné dráhy kolem sebe a přitažením na oběžnou dráhu kolem Krista až po sjednocení s ním („Halelu Jah! Oslavujte Hospodina!“).“ Tedy: cílem člověka je **oslavovat Stvořitele, chválit Jeho stvoření a sloužit mu!**

Za třetí, dbejme, aby naše očekávání byla **legitimní a přiměřená**. Ano, vyžadujme přísně plnění očekávání, která na sebe přijímají, ba která v nás vyvolávají naši nadřazení, politici, podnikatelé a další, budme však co nejvíce spravedliví a rozlišujeme, co je možné a co nikoli, co lze učinit zítra a co již dnes, co je „zbožným přáním“ a co realitou, co jsou ideály a co pouhé iluze. Jen tak zabráníme zklamání a následné agresivní odvetě.

A konečně: posoudit různá očekávání předpokládá **porozumět kontextu**. Dokáže se moderní Čech vžít do uvažování našich - chiliasmem opojených - předků, kteří putovali na hory, očekávající konec tohoto světa a příchod tisíciletého království Božího? Jsme schopni obsáhnout, co vlastně zamýšlel Chruščov, když vystupoval na tribunu XX. sjezdu KSSS? Rozumíme plně motivaci pachatele trestného činu? Budme proto vždy **uvážliví**; chápat očekávání druhých je těžké, odsoudit je či se jim vysmívat je snadné...